

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI W BYDGOSZCZY
INSTYTUT ARCHITEKTURY BUDOWNICTWA I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

UNESCO • *MAN AND THE BIOSPHERE*
URBAN SYSTEMS MAB-11

EXPO
BIBLIO
GRAFIA

ARCHITEKTURA
URBANIZM
STUDIA

Redakcja

LECH ZIMOWSKI



WYDAWNICTWO UCZELNIANE WSG

BYDGOSZCZ 2011

KIEROWNICTWO WSG

Prezydent



Doc. K. Sikora

Gen.Dyr



Doc. M. Szymańska
- Sikora

b. Rektor



Prof. W. Maik

J M Rektor



Prof. n. K. Marciniak

Redakcja



Prof. L. Zimowski

R e c e n z e n c i



Prof. A. Bańka



Prof. W. Marzęcki



Prof. E. Matejko

Handwritten notes:
Zimowski
Matejko
21/12/16

Wykaz bibliograficzny adnotowany – publikacje zwarte, seria „ARCHITEKTURA, URBANIZM, STUDIA” Tom I–VII, Redakcja Lech Zimowski. Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, 2005–2011.

- I. ARCHITEKTURA, URBANIZM, STUDIA. Architecture, Urbanism, Studies (A T. I).** Praca zbiorowa. Redakcja Lech Zimowski, projekt okładki Adriana Górski, Marta Rosenthal-Sikora, recenzent Waldemar Marzęcki. Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Ośrodek Wydawnictw Naukowych IChB PAN w Poznaniu. Druk i oprawa Drukarnia ABEDIK
w Bydgoszczy. Bydgoszcz–Poznań 2005, 4°, s. 232, il., pl. ISBN 83-922276-0-3, ISBN 7314-082-4.
Zawiera: praca zbiorowa o charakterze traktatu dydaktyczno-naukowego pod redakcją LZ. Przedmowa Krzysztofa Sikory. Wprowadzenie Lecha Zimowskiego; 24 artykuły (referaty) autorskie z kraju i zagranicy. Streszczenia w języku polskim i angielskim.
Abstract. Collective work as a didactic-scientific treatise, editor LZ. Foreword by Krzysztof Sikora. Introduction by Lech Zimowski. 24 authors papers domestic and from abroad. Summaries in polish and english.
- II. GEO Architektura, Urbanizm, Studia. GEO Architecture, Urbanism, Studies (GEO T. II).** Praca zbiorowa. Redakcja Lech Zimowski, projekt okładki Marta Rosenthal-Sikora, recenzenci Augustyn Bańka, Waldemar Marzęcki, Eugeniusz Matejko. Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Druk i oprawa AR Comprint w Poznaniu. Bydgoszcz 2006, 4°, s. 372, il., pl. ISBN 83-822276-3-8.
Zawiera: praca zbiorowa o charakterze traktatu dydaktyczno-naukowego pod redakcją LZ. Przedmowa Krzysztofa Sikory. Wprowadzenie Lecha Zimowskiego; 36 artykułów (referatów) autorskich z kraju i zagranicy. Streszczenia w języku polskim i angielskim.
Abstract. Collective work as a didactic-scientific treatise, editor LZ. Foreword by Krzysztof Sikora. Introduction by Lech Zimowski. 36 authors papers domestic and from abroad. Summaries in polish and english.
- III. ARS Architektura, Urbanizm, Studia. ARS Architecture, Urbanism, Studies (ARS T. III).** Praca zbiorowa. Redakcja Lech Zimowski, projekt okładki Marta Rosenthal-Sikora, recenzenci Augustyn Bańka, Waldemar Marzęcki, Eugeniusz Matejko. Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Druk i oprawa AR Comprint w Poznaniu. Bydgoszcz 2007, 4°, s. 217, il., pl. ISBN 978-83-61036-20-3.
Zawiera: praca zbiorowa o charakterze traktatu dydaktyczno-naukowego pod redakcją LZ. Przedmowa Krzysztofa Sikory. Wprowadzenie Lecha Zimowskiego; 20 artykułów (referatów) autorskich z kraju i zagranicy. Streszczenia w języku polskim i angielskim. Ponadto luźna wkładka-składanka, fotodokumentacja pt. „Kamień Pomorski – miasto-marina”, Workshop polsko-niemiecki IAU WSG – ALANUS UNIVERSITY, lipiec 2007.
Abstract. Collective work as a didactic-scientific treatise, editor LZ. Foreword by Krzysztof Sikora. Introduction by Lech Zimowski. 20 authors papers domestic and from abroad. Summaries in polish and english. Also loosely insertion, illustrated „Kamień Pomorski – Marina city, Workshop Polish-German Students of Architecture, WSG – ALANUS UNIVERSITY, July 2007.
- IV. VIA Architektura, Urbanizm, Studia. VIA Architecture, Urbanism, Studies (VIA T. IV).** Praca zbiorowa. Redakcja Lech Zimowski, projekt okładki Marta Rosenthal-Sikora, recenzenci Augustyn Bańka, Waldemar Marzęcki, Eugeniusz Matejko. Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Druk i oprawa AR Comprint w Poznaniu. Bydgoszcz 2008, 4°, s. 252, il., pl. ISBN 978-83-61036-68-5.
Zawiera: praca zbiorowa o charakterze traktatu dydaktyczno-naukowego pod redakcją LZ. Przedmowa Krzysztofa Sikory. Wprowadzenie Lecha Zimowskiego; 29 artykułów (referatów) autorskich z kraju i zagranicy. Streszczenia w języku polskim i angielskim.

- Abstract.** Collective work as a didactic-scientific treatise, editor LZ. Foreword by Krzysztof Sikora. Introduction by Lech Zimowski. 29 authors papers domestic and from abroad. Summaries in Polish and English.
- V. **ECO Architektura, Urbanizm, Studia. ECO Architecture, Urbanism, Studies (ECO T. V).** Praca zbiorowa. Redakcja Lech Zimowski, projekt okładki Marta Rosenthal-Sikora, recenzenci Augustyn Bańka, Waldemar Marzęcki, Eugeniusz Matejko. Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Druk i oprawa AR Comprint w Poznaniu. Bydgoszcz 2010, 4°, s. 225, il., pl. ISBN 978-83-61036-53-1.
Zawiera: praca zbiorowa o charakterze traktatu dydaktyczno-naukowego pod redakcją LZ. Przedmowa Krzysztofa Sikory. Wprowadzenie Lecha Zimowskiego; 26 artykułów (referatów) autorskich z kraju i zagranicy. Streszczenia w języku polskim i angielskim.
Abstract. Collective work as a didactic-scientific treatise, editor LZ. Foreword by Krzysztof Sikora. Introduction by Lech Zimowski. 26 authors papers domestic and from abroad. Summaries in Polish and English.
- VI. **AQUA AERO Architektura, Urbanizm, Studia. AQUA AERO Architecture, Urbanism, Studies (AQUA AERO T. VI).** Praca zbiorowa. Redakcja Lech Zimowski, projekt okładki Marta Rosenthal-Sikora, recenzenci Augustyn Bańka, Waldemar Marzęcki, Eugeniusz Matejko. Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Druk i oprawa AR Comprint w Poznaniu. Bydgoszcz 2011, 4°, s. 223, il., pl. ISBN 978-83-61036-51-7.
Zawiera: praca zbiorowa o charakterze traktatu dydaktyczno-naukowego pod redakcją LZ. Przedmowa Krzysztofa Sikory. Wprowadzenie Lecha Zimowskiego; 28 artykułów (referatów) autorskich z kraju i zagranicy. Streszczenia w języku polskim i angielskim.
Abstract. Collective work as a didactic-scientific treatise, editor LZ. Foreword by Krzysztof Sikora. Introduction by Lech Zimowski. 28 authors papers domestic and from abroad. Summaries in Polish and English.
- VII. **EXPO BIBLIO GRAFIA Architektura, Urbanizm, Studia. EXPO BIBLIO GRAFIA Architecture, Urbanism, Studies (EXPO BIBLIO GRAFIA T. VII, Cz. 1–2).** Praca zbiorowa. Redakcja Lech Zimowski, projekt okładki Marta Rosenthal-Sikora, recenzenci: Augustyn Bańka, Waldemar Marzęcki, Eugeniusz Matejko. Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. Druk i oprawa AR Comprint w Poznaniu. Bydgoszcz 2011, 4°, s., il., pl. ISBN
Zawiera: Część 1, EXPO: Autorskie, zbiorowe, korporacyjne Exposé, odezwy, memoriały, przesłania, dyplomy i laudacje, instytucjonalne ustanowienia, nominacje, powołania, wyróżnienia i inne dokonania. Część 2, BIBLIO GRAFIA: Wykazy bibliograficzne adnotowane dotyczące publikacji zwartych książkowych, seria wiodąca „ARCHITEKTURA, URBANIZM, STUDIA” T. I–VII, Cz. 2, redakcja Lech Zimowski, Wydawnictwo Uczelniane WSG Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, 2005-2011.
Rozwinięciem analitycznym opisów wymienionych książek (tomów) jest bibliografia zawartości tomów I–VII, którą opracowano kompleksowo, także w wersji adnotacyjnej, z zastosowaniem numeracji katalogowanych pozycji.

Tom VII w d r u k u

BIBLIOGRAFIA ZAWARTOŚCI

AQUA AERO - ARCHITEKTURA, URBANIZM, STUDIA

Tom VI

Tytuły i streszczenia autorskich artykułów
w języku polskim i angielskim.

Redakcja Lech Zimowski. Wydawnictwo WSG Bydgoszcz 2011

2011

147. **SIKORA Krzysztof:** Przedmowa. Foreword. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 7-8, il.
148. **ZIMOWSKI Lech:** Wprowadzenie. Introduction. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 9-10, il.

Wykładnie i zastosowania
Interpretations and applications

149. **ANKIERSZTAJN Michał, ZIMOWSKI Lech:** Z międzynarodowych warsztatów nadwodnej architektury i urbanistyki. From international workshops on waterfront architecture and town planing. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 13-28, il., pl.
- Streszczenie.** (cytat): „Sukces w Rotterdamie”. Poznańskim sukcesem zakończył się 8-dniowy międzynarodowy konkurs projektowy z udziałem akademickich grup holenderskich, polskich (m.in. z ośrodków Poznań, Wrocławia, Krakowa), niemieckich i tureckich zorganizowany przez Akademię Architektury w Rotterdamie w 55 rocznicę zbombardowania tego miasta przez hitlerowską Luftwaffe i 50 rocznicę podjęcia odbudowy miasta. Zespół poznański pod kierunkiem dyrektora Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego Politechniki Poznańskiej, prof. dr Lecha Zimowskiego i dra Roberta Asta uzyskał najwyższe trofeum za opracowanie stref portowych i centralnych, „Welthafen Rotterdam” w projektach urbanistyczno-architektonicznych. W dowód tego uznania poznański projekt będzie eksponowany w Muzeum Sztuki i Architektury już w październiku bieżącego roku. (ms). » Głos Wlkp. 4.9.1995«.
- Abstract.** (quotation): „SUCCESS IN ROTTERDAM. Poznań succeeded at the 8-day international design competition, organised by the Academy of Architecture in Rotterdam to commemorate the 55th anniversary of Nazi Luftwaffe bombardment of this city and the 50th anniversary of the commencement of the rebuilding effort, which was attended by teams from the Netherlands, Poland (from centres in Poznań, Wrocław and Kraków), Germany and Turkey. Poznań team, lead by Prof. Lech Zimowski, Head of the Architecture and Spatial Planning Institute of Poznań University of Technology, and Dr Michał Ankiersztajn, received the top prize among

- architectural and urban projects for their Harbour and the City design „Welthafen Rotterdam”. To mark this honour, Poznań design will be on display in the Art and Architectural Museum of Rotterdam as soon as in October this year. (ms)”.
150. **BOROWSKI Krzysztof:** *Urządzanie przestrzeni z uwzględnieniem rozwiązań energooszczędnych. Space organisation that embraces energy-saving solutions.* W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 29-34, il., pl.
Streszczenie. Praca dotyczy współczesnych aspektów kształtowania jakości przestrzeni, w tym wielokryterialnych, energooszczędnych programów budownictwa i inżynierii architektury. Odniesienia do promocji energii alternatywnej, ochrony i zrównoważonego rozwoju środowiska. Orientacja według źródeł i dezyderatów krajowych i zagranicznych.
Abstract. This paper concerns contemporary aspects of shaping quality of space, including multi-criterion ones, of the energy-saving building and architectural technology programs. There are relations to alternative energy promotion, to the environment protection and sustainable development. Orientation is done according to sources and desiderata both domestic and international.
151. **BRĘCZEWSKA-KULESZA Daria:** *Woda w historycznych parkach miejskich w regionie kujawsko-pomorskim. Water in historical city parks in kujawsko-pomorski region.* W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 35-42, il., pl.
Streszczenie. Parki miejskie, powszechnie dostępne dla mieszkańców szybko rozwijających się miast były w XIX stuleciu bardzo istotnym elementem rekreacji i wypoczynku. Nieodłącznym elementem zieleni miejskich była woda. Występowała pod różnymi postaciami, czy to w formach stawów, jezior, rzek i strumieni, wodospadów, czy chociażby baseników dla ryb i fontann. Przykłady parków miejskich wzbogaconych różnymi formami zbiorników wodnych z regionu kujawsko – pomorskiego zaprezentowane zostały w artykule.
Abstract. Municipal parks, available to all the citizens, were a major factor of the urban development of the 19th century cities. It were the ideal places for relax and outdoor recreation, called "the lungs" of the cities. The water was inherent, very important component of the city parks. There were various kind of the water reservoirs like ponds, little lakes, fountains, also rivers, brooks and waterfalls. This article presents examples of such places in the historical parks in the area of kujawsko-pomorskie province.
152. **BROCHADO Rui, AZEWEDA Artur, GONÇALES Filipe:** *Piaget University Center – Międzychód. Architectural and urban study. Centrum uniwersyteckie Piaget – Międzychód. Studium architektoniczne i urbanistyczne.* W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 43-56, il., pl.
Abstract. As part of activities of the Institute Piaget – Vila Nova de Gaia, Portugal, a team of Portuguese architects prepared a concept program and function study of the „Piaget University Centre – Międzychód”, being an architectural and urban research of the idea.
Streszczenie. W ramach działalności Instituto Piaget – Vila Nova de Gaja Portugal – zespół architektów portugalskich wykonał koncepcyjne studium architektoniczno-urbanistyczne w orientacji badawczej, programowej i funkcjonalnej, z myślą o idei „Piaget University Center – Międzychód”.
153. **BROMBEREK Zbigniew:** *Planowanie i projektowanie eko-ośrodków w nadmorskich tropikach. Planning and design of eco-resorts in the coastal tropics.* W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 57-64, il., pl.
Streszczenie. W artykule przedstawiono wskazówki planowania i projektowania eko-ośrodków turystycznych zlokalizowanych w nadmorskich tropikach. Wskazano na odrębność bio-klimatyczną obszaru zainteresowania w powiązaniu z zagadnieniem szeroko pojętego komfortu środowiskowego. Podano w zarysie praktyczne uwagi dotyczące zagospodarowania terenu i projektu budynków w części mieszkalnej zmierzające do maksymalnej ochrony swojego wrażliwego ekologicznie otoczenia przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiednich warunków dla wypoczywających eko-turystów.
Abstract. In the paper, the author presents his recommendations regarding planning and design of eco-resorts in the coastal tropics. It is indicated that this environment is unique in its bio-climatic characteristics, which merits different treatment of many issues relevant to comfort of eco-resort users. Some practical recommendations regarding landscaping and guest units’ design are presented. Their aim is to provide best possible stay conditions for eco-tourists at the same time minimising impact of the resort operations on the environment.
154. **CHWEDECZKO Sebastian:** *Krakowski kanał ulgi – element przeciwpowodziowy – geneza. Cracow relief canal as an element of the city flood protection – origins.* W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 65-70, il., pl.
Streszczenie. Kanał Ulgi jest jednym z kilku elementów kształtowania systemu ochrony przeciwpowodziowej dla miasta Krakowa. Idee jego budowy sięgają połowy XIX w. Na przestrzeni lat zmieniały się koncepcje loka-

lizacji, wykonania, jednak do dnia dzisiejszego nie został zrealizowany. Autor przedstawia historyczne projekty przebiegu kanału oraz stan prac na dzień dzisiejszy (czerwiec 2011).

Abstract. Relief Canal is one of several elements of developing a system of flood protection for the city of Krakow. Ideas of its construction dates back to the mid XIX century. Over the years concepts have changed location, the implementation, but to date not been realized. The author presents the historical course of the canal project and the state of today.

155. **DARDZIŃSKA Ilona:** Ekspresja wody w malarstwie abstrakcyjnym. Water expression in abstract painting. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 71-74, il., pl.
Streszczenie. Prezentacja sposobów pokazania wody w malarstwie abstrakcyjnym z uwzględnieniem kluczowych dla rozwoju sztuki stylów XX-wiecznych.
Abstract. This work presents different ways the water is used in abstract painting of the main art tendencies of 20th century.
156. **DARDZIŃSKA Ilona:** Woda jako plastyczny żywioł w architekturze. Water as a vivid element of the architecture. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 75-82, il., pl.
Streszczenie. Prezentacja sposobów pokazania wody w malarstwie abstrakcyjnym z uwzględnieniem kluczowych dla rozwoju sztuki stylów XX-wiecznych.
Abstract. This work presents different ways the water is used in architecture and how they influence building design. This paper presents building in water landscape, using water as one of the elements that shape architectural design from the oldest times till the newest tendencies in architecture.
157. **DOROŻYŃSKI Ryszard:** Woda na mapach i zdjęciach lotniczych. Water on maps and aerial photographs. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 83-92, il., pl.
Streszczenie. Woda jest jedną z ważniejszych składowych biogenicznych. Poznanie jej lokalizacji w terenie ma niebagatelne znaczenie podczas planowania obiektów infrastruktury osadniczej lub przemysłowej. Źródłami informacji o wodach powierzchniowych i gruntowych są mapy topograficzne i zdjęcia lotnicze – porównano właściwości obu źródeł informacji. W niniejszym opracowaniu zaprezentowano sposoby przedstawiania wód na mapach topograficznych oraz sposoby odczytywania pionowego ukształtowania terenu na podstawie rysunku warstwicowego. Przedstawiono cechy bezpośrednio interpretacji wód powierzchniowych i gruntowych na zdjęciach lotniczych. Metodę badania wód powierzchniowych z wykorzystaniem zdjęć lotniczych zilustrowano na przykładzie dwóch opracowań: hydrologicznym, który obejmuje mały odcinek rzeki Wisły (691 km) zlokalizowany 16 kilometrów poniżej zapory we Włocławku i limnologicznym, który dotyczy Jeziora Grodzieńskiego na pojezierzu Chełmińskim.
Abstract. Water is one of the essential biogenic elements. Knowing its exact location in a given area is important for planning of infrastructure, settlement and industrial zones. Maps and aerial photos are the basic source of information about open waters – comparison of the two sources characteristics. In this paper, different ways of depicting water in topography maps as well as reading landform features in vertical layer drawings are presented. Direct interpretation of open and underground waters in aerial photos is discussed. Research methodology concerning open waters are illustrated with two sample projects: hydrological one, Vistula river project (691 km), located 16 kilometres down from the river dam in Włocławek, and a limnology project, Grodzieńsk Lake at Chełmińsk Lake District
158. **FERENS-BUDZYŃSKA Halina, LACHIEWICZ-ZŁOTOWSKA Agata:** Porowatość betonów lekkich – system Ytong. Porosity of lightweight concrete – system Ytong. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 93-98, il., pl.
Streszczenie. W artykule dokonano przeglądu właściwości technicznych betonów lekkich mikrokruszywowych o bardzo wysokiej porowatości. Szczegółowej analizie poddano autoklawizowany beton komórkowy, tworzący technologiczny system YTONG. Przedstawiono pełen asortyment produktów tego systemu i możliwość ich łączenia z innymi technologiami.
Abstract. Paper presents the technical properties overview of lightweight concrete materials with a very high value of the porosity factor. There is a focus on the analysis of, so called, autoclaving aerated concrete, member of the YTONG system. The whole portfolio of the aforementioned system has been presented, altogether with its possible merging with other technologies.
159. **FIKUS Marian:** Odkrywanie przestrzenności w przestrzeni. Planowanie, projektowanie, realizacja. Uncovering spatiality in the space. Planning, design, realisation. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 99-106, il., pl.
Streszczenie. Z perspektywy około 50 lat pracy zawodowo-twórczej, w tym planistycznej, projektowej, realizatorskiej, a także naukowo-badawczej i edukacyjnej, wyczuwam potrzebę i sens zwartego wyłuszczenia przewodnich zakresów moich przemyśleń i interdyscyplinarnych konkluzji. Exposé ma charakter otwartej odezwy z motywacjami metodologicznymi o niezbędności współdziałania w urządzaniu przestrzeni naszego świata i życia.

Sygnalnie o walorach, ostrzeżeniach, postulatach. Podkreślono odniesienia do nowej generacji homo sapiens na rzecz przewodnictwa w procesach odkrywania przestrzenności należącej do świata przestrzeni.

Abstract. From the perspective of 50 years of professional and creative activity that includes planning, design, research an education, I feel the need for and sense of integrated presentation of key themes of my thinking and inter-disciplinary conclusions. This exposé is a kind of open appeal – with methodological motivations – about the necessity of cooperation in organising the space of our world and life. I point at values, warnings and desiderata. I stress also connections with the new generation of the homo sapiens for leadership in the processes of uncovering spatiality belonging to the world of space.

160. **HARTWICH Monika:** Tekstylia samoczyszczące z udziałem wody. Self-cleaning textiles with water including. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 107-110, il., pl.

Streszczenie. Udział wody i technologie stosowane w celu osiągnięcia efektu samoczyszczenia tekstyliów. Zastosowanie tekstyliów samoczyszczących w wyrobach, których konserwacja jest kłopotliwa lub kosztowna – głównie w architekturze, jak również w elementach wyposażenia domu i wnętrz. Uwzględnienie czynników ekologicznych i ekonomicznych związanych ze stosowaniem tego typu tekstyliów.

Abstract. The proportion of water and the technologies used to achieve the effect of self-cleaning textiles. Application of self-cleaning textiles in articles, which maintenance is troublesome and expensive – especially in architecture, as well as elements of Home furnishing and interior design. Taking into account environmental and economic factors associated with the use of such textiles.

161. **JASTRZĄB Tomasz:** Tereny nadwodne w procesie reurbanizacji współczesnych miast. Waterside areas in the contemporary town re-urbanisation processes. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 111-116, il., pl.

Streszczenie. Woda stanowi nieodłączny składnik wielu struktur urbanistycznych od początku rozwoju miejskiego osadnictwa. Wzajemne zależności przybierały w przeszłości różnego typu postać i dotyczyły między innymi zagadnień funkcjonalnych, formalnych czy technicznych. Wraz z rozwojem miast, relacje te podlegały wielu transformacjom. Intensywnym przekształceniom podlegają miejskie tereny nadwodne związane z przemysłem, pozostające do niedawna w ścisłych zależnościach z wodą i tworzące z nią symbiotyczną całość. W kontekście dynamicznego rozwoju struktur miejskich, interesujący wydaje się proces reurbanizacji tych terenów. Zmiany z jakimi mamy do czynienia są świadectwem dynamicznego rozwoju cywilizacyjnego, przewartościowań społecznych, kulturowych i technologicznych. Obszary stykowe - miasta z wodą, przechodzą etap głębokich przemian w zakresie ich zagospodarowania ale tak jak dawniej, nadal odgrywają istotną rolę w procesie rozwoju struktur miejskich. Przykłady tego typu działań odnajdujemy na całym świecie. Ich poznanie i analiza pozwalają na formułowanie nie tylko tez badawczych ale także programów oraz strategii rozwojowych o charakterze aplikacyjnym.

Abstract. Water has been an essential component of numerous townships from the very beginning of the urban settlement. The created interdependencies have taken various forms and concerned, among others, functional, formal and technical issues. Along with the urban development such relationships underwent various transformations. Waterside urban areas, particularly those of industrial character and technologically dependent on water, are subject to intensive reshaping. In the context of dynamic development of many urban structures, re-urbanisation processes of these areas appear especially interesting. Such changes are evidence of the dynamic civilisation development, as well as social, cultural and technological re-valuations. City-water contact zones undergo deep transformation of their utilitarian value at the same time playing, as they always have, significant role in the town-shaping processes. We can find evidence of this around the world. Its analysis can help to form not only applicable research hypotheses, but development strategies and useful programs.

162. **KOWALIK Agnieszka:** O wodzie... i jej związkach z architekturą. About water and its relations with architecture. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 117-122, il., pl.

Streszczenie. Opracowanie zawiera dociekania dotyczące wody i jej związków z architekturą. Np. aspekt funkcjonalny: akwedukty, nimfea, fontanny, łaźnie publiczne – termy, willa – atrium. Symboliczno-kultowy; insula, cenoty. Efekt odbicia. Jako forma plastyczna istniejąca w krajobrazie. Podsumowanie. Bibliografia.

Abstract. Study contains information about water and its relations with architecture. Functional: aqueducts, nymphaeums, fountains, public baths – thermae, villa atrium. Symbolically – cult: insula, cenotaphs. Mirror effect. As an artistic form existing in landscape. Summary. Bibliography.

163. **LEMOS Eduardo, AST Robert:** Phenomenon of the beach, seaside, marina. Fenomen plazy, nadbrzeża, marin. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 123-128, il., pl.

Abstract. Basic and conceptual roles and the function of the beach, the ultimate edge where the sea and the land connect. The search for the „new space”. Concept of the beach, phenomenon, consolidation of model premises. Urbanization of the shores selected signals (Eduardo Lemos, Portugal). Water and air – specific urban and marinist factors. Shipping, tourism, yachting. Signal urban-harbour spaces. Historic sleaver of the Polish Baltic

shore – Puck on the Gdańsk Bay. Aquatorium in the context of town structure. The authored design of the harbour zone development in Puck and in Frombork on the Vistula Lagoon (Robert Ast, Polska).

Streszczenie. Bazowe i ideowe role i funkcja plaży, brzegowej krawędzi na styku lądu i morza. Poszukiwanie „nowej przestrzeni”. Koncepcja plaży, fenomen term, utrwalanie założeń modelowych. Urbanizacja nadbrzeżna – sygnały wybrane (Eduardo Lemos, Portugalia). Woda i powietrze – specyficzne czynniki marynistyczne i urbanistyczne. Shipping, turystyka, yachting. Sygnalne przestrzenie portowo-miejskie. Dziejowy skrawek polskiego wybrzeża Bałtyku – Puck nad Zatoką Gdańską. Akwatorium na tle struktury miasta. Autorski projekt zagospodarowania strefy portowej w Pucku oraz we Fromborku na Zalewie Wiślanym (Robert Ast, Polska).

164. **LITEWKA Andrzej:** Architektura wizygocka na półwyspie iberyjskim w korelacji do przemieszczeń osadniczych drogami morskimi i śródlądowymi. Visigothic architecture on iberian peninsula in correlation with settlement migration along marine and midland routes. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 129-138, il., pl.

Streszczenie. W pracy przedstawione są wyniki własnych studiów nad dziedzictwem historycznym, pozostawionym przez Wizygotów na terenie dzisiejszej Hiszpanii i Portugalii, zebrane podczas wielokrotnych wizji lokalnych w miejscach, gdzie zachowały się budowle wizygockie. Wizyty te umożliwiły zgromadzenie własnych materiałów w postaci rysunków i fotografii, a także dały możliwość zapoznania się z nielicznymi rozproszonymi publikacjami. Podjęto także próbę określenia przyczyn wielkich zniszczeń budowli z okresu Królestwa Wizygotów oraz ustalenia, dlaczego jedynie na Półwyspie Iberyjskim Wizygoci pozostawili materialne ślady swego osadnictwa.

Abstract. The results of own studies on historical patrimony left by Visigoths on territory of Spain and Portugal, collected during numerous research visits to the sites where Visigothic architecture survived, are presented in the paper. These visits made it possible to elaborate own materials like drawings and photographs and also enabled to study rare and dispersed publications available on those sites only. The reasons of great devastation of monuments constructed in the period of Visigothic Kingdom as well as an attempts to answer the question why the material relicts of the Visigoths presence can be found only on Iberian Peninsula were also discussed in the paper.

165. **ŁUCKA Robert:** Znaki na Brdzie. Signs on the Brda. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 139-144, il., pl.

Streszczenie. Autor podejmuje próbę odczytania przekazu miasta, poprzez analizę zawartych w nim znaków i symboli. Różnorodność odbioru zjawiska architektury systematyzowana jest semiologiczną nomenklaturą. W artykule zostają przywołane przykłady bydgoskiej architektury zrealizowanej na nabrzeżach rzeki Brdy.

Abstract. Author attempts to interpret the message of the city by means of analyzing signs and symbols embedded in it. Architecture as a phenomenon can be perceived in various ways which shall be systematized by using semiological terminology. The article is also presenting examples of Bydgoszcz architecture built on the Brda's banks.

166. **ŁUKASZEWSKI Paweł:** Zadania i problemy nadzoru budowlanego. Działalność inspekcji na przykładzie powiatowego inspektoratu nadzoru budowlanego dla miasta Poznania. Objectives and problems of the building supervision. Building supervision activity case study: building supervision county inspectorate for Poznań city. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 145-150.

Streszczenie. W opracowaniu wykazano: genezę powstania nadzoru budowlanego w Polsce, akt prawny określający zadania i uprawnienia nadzoru budowlanego, zadania nadzoru budowlanego określone w ustawie Prawo budowlane, organy nadzoru budowlanego, działalność nadzoru budowlanego na przykładzie Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego dla Miasta Poznania, przyczyny powodujące zmniejszenie skuteczności działania nadzoru budowlanego i wydłużenie czasu prowadzonych spraw; podsumowanie.

Abstract. In this paper, the following are presented: 1. The origins of building inspection in Poland; 2. Legal basis of building inspection objectives and competency; 3. The objectives of building supervision as stated in the „Building Code“ Act; 4. Building inspection authorities; 5. Activity of the building supervision authority, Poznań City County Inspectorate case study; 6. The reasons for lower efficiency and longer times required for processing building supervision tasks; 7. Summary.

167. **MARCINIAK Kazimierz, KOŚCIELAK Cezary Piotr:** Zanieczyszczenia powietrza na obszarze miasta Bydgoszczy w okresie 1999-2009. Air pollution in the area of the city of Bydgoszcz from 1999 to 2009. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 151-156, il., pl.

Streszczenie. Opracowanie wykonano na podstawie wyników pomiarów wybranych zanieczyszczeń powietrza na obszarze miasta Bydgoszczy opublikowanych w Raportach o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego. Największą uwagę zwrócono na zanieczyszczenia najbardziej szkodliwe dla zdrowia człowieka. Analizowano stężenie średnie roczne dwutlenku siarki (SO₂) i dwutlenku azotu (NO₂) w okresie 1999-2009 oraz pyłu zaw. (PM10), pyłu zaw. (BS), benzenu, benzo(a)piren – b(a)p, arsenu i niklu w okresie 2005-2009 zmierzone na stacjach stałych. Ponadto wykorzystano wyniki pomiarów dwóch laboratoriów mobilnych za okres 14

IV-17 V i 17 XI-21 XII w 2009 r. Stężenia średnie roczne SO₂ wykazują w analizowanym 11-letnim okresie systematyczny spadek i utrzymują się znacznie poniżej wartości dopuszczalnej oprócz punktu przy ul. Warszawskiej, w którym zostały w 5 latach przekroczone. Stężenie średnie roczne NO₂ nie wykazuje w analizowanym 11-leciu wyraźnych tendencji spadkowych, ale utrzymuje się poniżej wartości dopuszczalnej (poza Placem Poznańskim w 2009 r.). Pył zaw. (PM10) wykazuje w Bydgoszczy wysokie stężenie, choć tylko w 2 punktach (ul. Warszawska w 2 latach i Plac Poznański w 1 roku) zostały przekroczone normy. Spośród 3 punktów pomiarowych benzenu w 2009 r. na 2 z nich zmierzono wartości wyraźnie powyżej normy, a w przypadku b(a)p przekroczenia wartości dopuszczalnych zanotowano w każdym roku na wszystkich punktach. Pomiar zawartości metali w pyłe zaw. (PM10), mających oddziaływanie kancerogenne, wykazały przekroczenie normy dla arsenu w 1 punkcie (ul. Ujejskiego w 2009 r.) i brak przekroczeń dla niklu.

Abstract. The study was made on the basis of results of measurements taken from the selected air pollutions in the area of the city of Bydgoszcz published in the Reports on the state of environment in Kujawy and Pomerania Voivodeship. Most attention was drawn to the pollutions which are most hazardous for human health. The mean annual concentrations of sulphur dioxide (SO₂) and nitrate dioxide (NO₂) from 1999 to 2009 and suspended dust (PM10), suspended dust (BS), benzene, benzo(a)pyrene, arsenic and nickel from 2005 to 2009 measured in permanent plants were analyzed. Moreover, the results from two mobile laboratories were used for three following periods; 14 April – 17 May and 17 November – 21 December 2009. Annual mean SO₂ concentrations show the systematic decrease within 11-year period and they remain significantly below the permissible value except the plant located on Warszawska Street for which they were exceeded within 5 years. The annual mean NO₂ concentration does not reveal the distinct downward trend during the 11 years of the analyses but it remains below the permissible value (except Poznański Square in 2009). Suspended dust (PM shows very high concentration in Bydgoszcz although only at two plants (located on Warszawska Street for 2 years and on Poznański Square in 1 year) the standards were exceeded. Two among 3 benzene measurement points in 2009 revealed the values which highly exceeded the standard and in case of b(a)p We permissible values were exceeded at all measurement points every year. Measurements of metals contents in suspended dust (PM10) of cancerogenic effect exceeded the standard for arsenic at 1 point (Ujejskiego Street in 2009) and did not exceed the limit for nickel.

168. **MILCZYNSKI KAAS Adam:** Matthew Nowicki projecting near water. Maciej Nowicki projektuje nad wodą. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 157-160, il., pl.

Abstract. Polish Architect Matthew Nowicki, known to the world in the history of Architecture for his Dorton Arena in Raleigh, North Carolina, U.S left numerous drawings for several projects, which unfortunately could not find material realization due to his premature death. These projects remain undoubtedly a testimony to his great prolific creativity with a potential for a new vision of architecture. He died in the airplane crash when he was returning to the United States from India, where he was planning a new Capital in Chandigarh, Province of Punjab. In his three projects here presented comes to evidence a great virtue of Polish Architect in placing his buildings on the waterfronts as to not only enhance their environment, but also as to create a proper atmosphere for the users of the buildings and their surroundings. Thus the Polish Capital Warsaw, destroyed almost completely in the Second World War, gains its renewal through situating it at Vistula River, the most prominent source of flowing water in Polish landscape. The Sports Center of the North Carolina University in Raleigh, N.C., U.S is also near to a great water surface, produced by the Charles River flowing to the Atlantic Ocean. The new Capital of India in Chandigarh enjoys in its Parliament building a mirror play of lakes water in full its extension with a Himalayan mountains landscape in the background.

Streszczenie. Jako autor referatu podaję niektóre moje dane. Nazywam się Adam Milczyński Kaas, urodziłem się w Grodzisku Wielkopolskim, maturę zdałem w Liceum w Kościanie (Polska, 1939). Jestem architektem i profesorem Uniwersytetu Navarra w Pamplonie w Hiszpanii; jestem członkiem SARP Stowarzyszenia Architektów Polskich i American Institute of Architects oraz Colegio Oficial de Arquitectos Españoles. W moim referacie wspominam polskiego architekta Macieja Nowickiego z okazji 100-lecia rocznicy Jego urodzin (2010). Zamieszczam wybrane 3 projekty M. Nowickiego, dotyczące stolicy Polski – Warszawy, North Carolina w USA i stołecznego Chandigarh w Indiach.

169. **MLADENOVIC Dimitrije (Mita):** Space transformer. Przestrzeń przekształcana. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 161-164, il., pl.
Abstract. (A quote from Prof. Marian Fikus' exposé at the WAPP Poland 2011 is used). I have met Mita in 1985 during heated discussions of architects from twelve European capitals, stemming from the International Competition „Warsaw Confrontations '86”, on Warsaw city centre transformations. Our friendship and cooperation has originated at that event. Mita is the master of space. His visions arise from the spirit of the place. He understands, loves and feels the city, the space and architecture. And he loves people, loves the life. It appears that the traits collected in his personality, his identity, bring about the value of his spatial activity. We (his friends, apprentices, students) perceive this wonderful combination of qualities being around him – he can communicate them, spread them, disseminating beauty, goodness, love. » Marian Fikus «.
Streszczenie. Cytat z exposé prof. arch. Mariana Fikusa: Mitę poznałem w roku 1985, w czasie gorących dyskusji architektów z dwunastu stolic europejskich o transformacjach Śródmieścia Warszawy, z okazji finału międzynarodowego konkursu KONFRONTACJE WARSZAWSKIE '86. Od tego wydarzenia rozpoczęła się nasza znajomość, przyjaźń, współpraca. Mita jest mistrzem przestrzeni. Jego wizje wyrastają z ducha miejsca. Rozumie, kocha, czuje miasto, przestrzeń i architekturę. I kocha ludzi, kocha życie. Wydaje się, że dopiero ten zbiór właściwości charakteryzujący Jego osobowość, Jego tożsamość, stanowi o wartości Jego działań w przestrzeni. To wspaniałe zespolenie cech odczuwamy (przyjaciele, uczniowie, studenci) przebywając z Nim – potrafi je przekazywać, potrafi nimi зараzać, siejąc piękno, dobro, miłość. » Marian Fikus « (Poznań, Wystawa Mity w „Arsenale”, 2011).
170. **PALASZEWSKI Mariusz:** Integracja rzeki z miastem. Bulwary wiślane w Warszawie. City-river integration. Vistula embankments in Warsaw. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 165-168, il., pl.
Streszczenie. Rzeka Wisła historycznie nie łączyła lecz rozdzielała przestrzeń lewobrzeżnej i prawobrzeżnej Warszawy. Ten podział utrwalił się w świadomości mieszkańców. Obrócić miasto ku Wiśle – to jeden z priorytetów władz stolicy. Realizowany obecnie nowy dwukilometrowy „bulwar wiślany” ma się stać jedną z najważniejszych przestrzeni publicznych w mieście.
Abstract. Vistula river in Warsaw instead of connecting divides both its sides. One of the most important priorities of Warsaw authorities is to turn the city towards the river. New, two kilometres long embankment of the river will soon become one of the most attractive public spaces in Warsaw.
171. **ROSENTHAL-SIKORA Marta:** Forma i przestrzeń. Form and space. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 169-172, il., pl.
Streszczenie. Prezentacja wybranych prac malarskich i rysunkowych autorki w kontekście artystycznej wizji postrzegania formy i przestrzeni. Zawartość: prolog, legenda, prezentacja.
Abstract. Presentation of selected painting and drawing works by the author in a context of the artistic perception of form and space. Contents: prologue, legend, presentation.
172. **ROSOLSKI Sławomir:** City park w Poznaniu – tożsamość miejsca w korelacji z wodą. City park Poznań – identity of a place in correlation with water. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 173-184, il., pl.
Streszczenie. Praca zawiera: wprowadzenie. Autorska wypowiedź projektowa- "City Park" w Poznaniu. Inauguracja urbanistyczna – architektura miejsca. Założenia akwatywne, aplikacje projektowo-realizacyjne. Kompleks mieszkalno-usługowy "City Park" w Poznaniu. Ikonografia, plany, wnętrza, obiekty, fotografie. Przypisy. Bibliografia.
Abstract. City Park in Poznań – Identity of a place in correlation with water is an attempt to start a discussion that interweaves aspects of architecture, urban design and planning associated with rich in meaning connotations of urbanized space. This thread will be revealed in the context of correlation with the water, showing the specificity of the architect's creative activities, where the assumption is an important parameter of the project. Each element of urbanized space has its own story, which by revealing the preexisting layers, determines the permissible scope of future transformations. A study of the development and transformation of the site, as well as the bases for providing guidance to the two basic phases of protection and rehabilitation - planning and designing - became the basis for a thorough attempt to resolve the problem corresponding to the above criteria by an original design statement of the project- "City Park " in Poznan. The current project is an implementation of an established aqueous solution. The establishment of water, besides the historical circumstances, was an important characteristic of the inverse problem, by which the objective function of the project led to the exploration of form and function. Due to the prominent location of the proposed group of buildings the principle of "conformity" was adopted, to shape new, modern architecture with the existing context of post-military architecture. New forms arise from the analysis of the historical-architectural composition of the existing buildings and are reflected in the designed objects. The size and form of the buildings is optimized in terms of "compliance" with the environment, as well as the technological requirements, aesthetic and functionality. The Design and Schedule application of "City Park" as a change in utilising the barracks-garage-storage buildings, into buildings that

- are used for service, commercial, residential, apartments and hotel purposes in Poznan, at the crossroads of: Military/Wyspiańskiego/Ułańska streets, recognizes the issues discussed, based on the architect's individual creative contribution.
173. **RYŻYŃSKI Andrzej:** Drogi, rzeki i mosty dawnego Poznania. Roads, rivers and bridges in historical Poznan. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 185-192, il., pl.
Streszczenie. Praca stanowi syntezę badawczą autora o połączeniach drogowych i mostowych miasta Poznania poprzez wieki – do 1939 r. Zawartość: poznańskie przeprawy mostów. Wyspa Grobla. Brama Wodna. Fosa miejska. Zgniła Warta i Struga Karmelicka. Most przez zachodnie koryto Warty. Most Św. Rocha. Wielkie lata ulicy Mostowej. „Nowa Mostowa”. Plany, kartografia, rysunki, bibliografia.
Abstract. This paper is a synthesis of the author's research into road connections and bridges in Poznań throughout the ages – until 1939. Contents: Poznań river crossings; Grobla island; Water Gate; the city's moat; Rotten Warta and Carmelitan Rivulet; bridge over western arm of Warta; bridge over eastern arm of Warta; St. Roch bridge; great years of the Mostowa street; the „new Mostowa”; plans; cartography; bibliography.
174. **STASIŃSKI Józef:** Woda, klimat, symbolika – inspiracje w medalierstwie. Water, climate, symbolism – inspirations for medallic art. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 193-198, il., pl.
Streszczenie. Foto-repryty. Kilka dzieł medalierskich z autorskiego pokazu w Poznaniu i Bydgoszczy. Ponadto różnorakie medaliony i znaki intencyjne różnych autorów, darczyńców i jubilerów.
Abstract. Photo-reprints. Several medallic art works from the author exhibition in Poznań and Bydgoszcz. Moreover, diverse medallions and intention works by various artists, presenters and jewellers.
175. **ZIMOWSKI Lech:** Gdynia, Bałtyk, Polska. Tennessee, rzeka, USA. Gdynia, Baltic, Poland. Tennessee, river, USA. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 199-216, il., pl.
Streszczenie. PROLOG. Polska orientacja bałtycka 1772-1920. Nowa orientacja atlantycka – ustanowienie USA. Ruch emigracyjny 1860-1920. Orientacja bałtycka i atlantycka 1920-1939 z udziałem Polski. WIELKA GDYNIA – nadmorska stolica drugiej Rzeczypospolitej. Odrodzona Niepodległa Polska 1919-1939. EPILOG. Fenomen polskiego sukcesu planowania krajowego i regionalnego: przekierowanie transportów handlu zagranicznego z lądowego na morski poprzez nowobudowany, własny port i miasto Gdynia nad Bałtykiem. Geneza roli i znaczenia rzeki i stanu TENNESSEE w USA. „Księżycowy” krajobraz zalewowej doliny dzikiej rzeki Tennessee. Rola i znaczenie powołania TVA – Tennessee Valley Authority. Zadania: regulacja rzeki, zbudowanie około 30 zaporowych elektrowni wodnych, także śluz, rewitalizacja rolnictwa, leśnictwa, edukacji oraz uruchomienie przemysłu, żeglugi śródlądowej, ruchu turystycznego. Zagospodarowanie wieloprzestrzenne całego stanu/kraju z inicjatywy Prezydenta USA, kapitału rządowego przy powszechnej aprobacie społecznej, w dziesięciolecie 1933-1943. KONKLUZJE: motywacyjne, rzeczowe i polityczne zagadnienia owych fenomenalnych przeobrażeń gospodarczych, technicznych i komunikacyjnych Polski i USA w latach międzywojennych i wojennych 1920-1943. Wykazanie pierwszoplanowej pozycji Polski w europejskim (najnowocześniejszy port, największe obroty przeladunkowe na Bałtyku) i światowym rankingu gospodarki portowo-morskiej i żeglugowej (20. port bazowy w klasyfikacji światowej).
Abstract. PROLOGUE. Polish Baltic orientation 1772-1920. The new Atlantic orientation – founding the USA. Emigration movement 1860-1920. Baltic and Atlantic orientations 1920-1939 with Polish participation. GREAT GDYNIA – seaside capital of the 2nd Republic. Resurrected independent Poland 1919-1939. EPILOGUE. Phenomenon of the Polish success in nationwide and regional planning: re-directing international trade transportation from overland to sea-bound through the newly built own port and town of Gdynia on the Baltic sea. Origins of the role and significance of the river and state of Tennessee. The role and significance of the Tennessee Valley Authority. The objectives: river regulation, building around 30 hydroelectric power station dams and sluices, revitalisation of agriculture, forestry, education as well as starting industries, river navigation, tourist activities. Multipurpose spatial planning for the entire state/country initiated by the USA President, government capital with the general public approval, during the 1933-1943 decade. CONCLUSIONS: motivational, material and political issues related to those phenomenal transformations: economic, technological and transportation in Poland and the USA during the pre-war and wartime years 1920-1943. Demonstrating key importance of Poland in the European (the most modern port, the largest stevedoring turnover on the Baltic) and world (20th largest sea freight base) portside and maritime economies ranking.
176. **ZIMOWSKI Lech, BOROWSKI Krzysztof, WYRZYKOWSKI Arkadiusz:** Workshop w Sierakowie. Workshop in Sierakow. W: AQUA AERO, T. VI, Wyd. WSG, Bydgoszcz 2011, s. 217-223, il., pl.
Streszczenie. Na zaproszenie burmistrza Gminy Sierakowa w maju 2011 r. przeprowadzono terenowe warsztaty urbanistyczne z udziałem grupy studentów architektury i gospodarki przestrzennej z WSG w Bydgoszczy pod kierunkiem prof. L. Zimowskiego i dr K. Borowskiego. Wyłuszczone kluczowe tematy i zadania: 1. Rzeka Warta, nabrzeża, marina. 2. Bulwar nad Wartą. 3. Sacrum – ruina d. zboru; odnowa parku przy kościele katolickim NMP. 4. RYNEK miejski (rewitalizacja). Kontynuacja planistyczno-studialna w m. lipcu 2011/2012.